

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ι΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Ε΄

Συνεδρίαση 11^ης Φεβρουαρίου 2016

Ειδική έκτακτη συνεδρίαση

Ωρα έναρξης: 6.35 μ.μ.

(Αρ. 22)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Γ. ΟΜΗΡΟΥ)

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής ειδικής έκτακτης συνεδρίας της Βουλής. Παρακαλώ το γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όπως γνωρίζετε, η σημερινή ειδική έκτακτη συνεδρία έχει σκοπό την ενημέρωση του σώματος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό.

Καλώ τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να απευθύνει το μήνυμά του, όπως περιγράφεται στο σύνταγμα, προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων και παρακαλώ τον κοσμήτορα κ. Σοφοκλή Φυττή να συνοδεύσει τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο βήμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:

(Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Θα ήθελα, προ της όποιας αναφοράς, να εκφράσω τις θερμότες μου ευχαριστίες στον Πρόεδρο του σώματος, γιατί με δική του πρωτοβουλία και ύστερα από συνεννόηση με τα κοινοβουλευτικά κόμματα, τα οποία εξίσου θερμά ευχαριστώ, πραγματοποιείται σήμερα μια ιστορική, θα έλεγα, σύνοδος της Βουλής: μια σύνοδος που στόχο έχει την ενημέρωση του αντιπροσωπευτικότερου θεσμού της χώρας για τα όσα μέχρι σήμερα διαδραματίζονται στη νέα προσπάθεια επίλυσης του εθνικού μας προβλήματος.

Θέλω, κυρίες και κύριοι, να είμαι εξαρχής ξεκάθαρος. Δεν είναι πρόθεσή μου ούτε να ωραιοποιήσω ή να αποκρύψω τυχόν αδυναμίες ή αρνητικά, αλλά ούτε και να δαιμονοποιήσω τα όσα καταγράφονται στις διαπραγματεύσεις. Θα παραθέσω τα γεγονότα ως έχουν και θα αναπτύξω κάποιους προβληματισμούς για τις προοπτικές, αλλά και τις δυνατότητες που προσφέρονται ή και τις συνέπειες εις βάρος του κυπριακού ελληνισμού και της πατρίδας μας, είτε από μια ετεροβαρή λύση είτε από ένα νέο αδιέξοδο, αν ιδιαίτερα αυτό οφείλεται σε ανεδαφικές προσδοκίες ή την επιδίωξη του ανέφικτου.

Θεωρώ καθήκον μου να τονίσω το αυτονόητο: Η σημερινή ενημέρωση δε θα πρέπει να θεωρείται ως αφορμή, για να ξεκινήσει μια δημόσια μεταξύ μας διαπραγμάτευση ή, το χειρότερο, αν θέλετε, να γίνει αιτία για αχρείαστες αντιπαραθέσεις. Κάτι ανάλογο θα αποδυνάμωνε τη διαπραγματευτική μας θέση, αλλά και θα προκαλούσε, αν θέλετε, έναν ανεπιθύμητο διαχωρισμό. Δε θέλω να τον αποκαλέσω διχασμό. Εξάλλου, όπως πολλές φορές έχω τονίσει, αλλά και είναι η βαθιά μου πεποίθηση, αυτό που επιζητώ είναι η συνεργασία και στήριξη του συνόλου των πολιτικών δυνάμεων, αν είναι δυνατόν.

Θα το επαναλάβω: Κανενός οι ώμοι δεν είναι ικανοί να σηκώσουν το βάρος ενός προβλήματος που αφορά την τύχη του κυπριακού ελληνισμού ή το μέλλον του συνόλου του λαού της χώρας. Την ίδια ώρα δε θα έπρεπε ποτέ να εκκληφθεί πως η έκκλησή μου και οι αναφορές μου απασκοπούν στη φίμωση του οποιουδήποτε ή στην αποφυγή έκφρασης της αντίθετης άποψης. Εξάλλου, κυρίες και κύριοι, οι μεταξύ μας διαφωνίες είναι καλά γνωστές, θεμιτές, αλλά και απόλυτα σεβαστές. Εκείνο που θεωρώ άκρως επιβλαβές είναι, αν θέλετε, η παραποίηση καμιά φορά, η διαστρέβλωση ή η απόκρυψη γεγονότων, προκειμένου να αιτιολογείται η διαφωνία ή η κριτική που ασκούμε. Και εάν η όποιας μορφής κριτική αφορά θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης που σκοπό έχουν, αν θέλετε, την αλλαγή στη διακυβέρνηση, τούτο και το θεωρώ σαν μέρος του πολιτικού παιγνίου, όταν όμως αφορά την τύχη ενός λαού, είμαι βέβαιος πως και εσείς θα συμφωνείτε ότι είναι άκρως επικίνδυνο.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Κρίνω απόλυτα αναγκαίο κατά τη σημερινή σύνοδο της Βουλής, που, επαναλαμβάνω, τη θεωρώ ιστορική, να μην περιοριστώ μόνο στην παράθεση στοιχείων που αφορούν την πορεία των διαπραγματεύσεων, αλλά να επεκταθώ με μια, αν θέλετε, όσο το δυνατό τεκμηριωμένη ανάλυση του συνόλου των παραμέτρων που συνθέτουν το κυπριακό πρόβλημα, ταξινομώντας τους προβληματισμούς μου, τις αναφορές μου σε τέσσερις ενότητες: την πρώτη, που αναφέρεται στη συμφωνηθείσα βάση λύσης του Κυπριακού, τη δεύτερη, που επικεντρώνεται στην ενημέρωση του σώματος για την πορεία του εν εξελίξει διαλόγου, την τρίτη, που αφορά τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και περιφερειακές εξελίξεις, και την τέταρτη, που καταγράφει προβληματισμούς ως προς την ακολουθητέα πορεία.

Κύριε Πρόεδρε,

Επέλεξα σαν πρώτο θέμα αναφοράς τη βάση λύσης του Κυπριακού, και τούτο όχι τυχαία. Το πράττω, γιατί θα πρέπει όλοι με νηφαλιότητα να αναλογιστούμε αν, ιδιαίτερα υπό τα σημερινά δεδομένα, προσφέρονται άλλες από τις επιλογές που οδήγησαν τον αείμνηστο Πρόεδρο Μακάριο το 1977, με ομόφωνη στήριξη του Εθνικού Συμβουλίου, να προχωρήσει στην πρώτη συμφωνία υψηλού επιπέδου, που καθόριζε τη διπεριφερειακή δικαιοδική ομοσπονδία σαν τη βάση λύσης του εθνικού μας προβλήματος.

Θέλω εξαρχής να τονίσω πως οι προβληματισμοί που θα αναπτύξω δεν αναφέρονται -και θέλω να το τονίσω- στις πρόνοιες που πρέπει να διέπουν τη λύση αλλά στη δυνατότητα να εγκαταλείψουμε την έκτοτε χαραχθείσα και μέχρι σήμερα ακολουθούμενη πολιτική με μια άλλη πρόταση που θα δίνει το ιδεατό αποτέλεσμα. Και επειδή η ιστορία διδάσκει πως το ιδεατό είναι το εφικτό και πως ακόμα πλάνες που δημιουργήθηκαν στη βάση του ευκαταύτου ή του ιδεατού, αν θέλετε, το μόνο που απέφεραν ήταν εθνικές καταστροφές, θα προχωρήσω σε μια παράθεση γεγονότων που καταδεικνύουν πόσο εσφαλμένη, αλλά και επικίνδυνη είναι η δημιουργία μέσα στο λαό ανέφικτων προσδοκιών.

Θέλω να είμαι ξεκάθαρος. Ο σεβασμός μου είναι απόλυτος στις όποιες απόψεις ο κάθε πολιτικός ή πολίτης μπορεί να υιοθετεί. Και όσοι με γνωρίζουν ξέρουν ότι ο σεβασμός μου είναι ακόμα μεγαλύτερος, έστω και αν διαφωνώ, όταν οι απόψεις ή οι προτάσεις τεκμηριώνονται. Αρνούμαι όμως να δεχτώ πως είναι δυνατόν να απαλλαγούμε από την κατοχή, να επανενώσουμε την πατρίδα μας και εν γένει να διασφαλίσουμε το μέλλον του λαού αυτής της χώρας με ωραιοφανή συνθήματα, τα οποία, αντί με συγκεκριμένα επιχειρήματα να εισηγούνται τρόπους που θα επιτύχουμε τους πιο πάνω στόχους, περιορίζονται σε μία πρόταση που συνοψίζεται στο εξής: "Αλλαγή στρατηγικής, επανατοποθέτηση του Κυπριακού στη σωστή του βάση".

Αρνούμαι ακόμα να θεωρήσω και να εξετάσω τις προτάσεις αορίστου περιεχομένου που στηρίζονται κατά κύριο λόγο στην, αν θέλετε, αβασάνιστη απόρριψη και εν γένει σε μία κινδυνολόγο ρητορική. Αρνούμαι να δεχτώ, όπως λέγεται, πως η βάση λύσης οδηγεί σε ένα ρατσιστικό καθεστώς, πως οδηγεί στην κατάλυση τάχα της Κυπριακής Δημοκρατίας, πως νομιμοποιεί τα τελεωσμένα της κατοχής, πως τάχα υποβαθμίζεται η Κυπριακή Δημοκρατία και αναβαθμίζεται ένα παράνομο καθεστώς, που, όπως είναι καλά γνωστό, δεν αναγνωρίζεται παρά μόνο από την Τουρκία, πως δήθεν είναι μια συνομοσπονδιακή λύση που δε θα συνάδει με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, τις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δε θα προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Και αρνούμαι να αποδεχτώ ανάλογους ισχυρισμούς, που δεν αποτελούν, αν θέλετε, παρά ύβριν εναντίον του συνόλου των προκατόχων μου και όχι μόνο, αλλά και των κομμάτων που τους στήριξαν και γενικότερα του λαού που τους εξέλεξε, που τους έδωσε την εντολή.

Και επειδή έχω δηλώσει ότι οι όποιες αναφορές μου θα είναι τεκμηριωμένες, παραθέτω ευθύς αμέσως τα ιστορικά γεγονότα που άμεσα σχετίζονται με τη βάση λύσης του κυπριακού προβλήματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

(Αστειευόμενος)

Πολλές φορές, υπαγορεύοντας, έλεγα "κυρίες και κύριοι συνάδελφοι". Μία συνήθεια τριάντα δύο

χρόνων δεν είναι εύκολο να την εγκαταλείψεις! Αλλά εν πάση περιπτώσει επανέρχομαι στο κείμενο.

Είναι καλά γνωστό πως ύστερα από τα τραγικά γεγονότα του 1974 οι κυβερνήσεις Κύπρου και Ελλάδας, συνεκτιμώντας τις επικρατούσες συνθήκες και δυνατότητες, αποφάσισαν πως η μόνη εφικτή λύση του κυπριακού προβλήματος ήταν, πέρα από την προσφυγή στον ΟΗΕ και άλλα διεθνή φόρα, ο ειρηνικός διάλογος μεταξύ των εμπλεκομένων.

Ύστερα από μια σειρά αποτυχημένων προσπαθειών των διαπραγματευτών των δύο κοινοτήτων, ως αποτέλεσμα πάντα της τουρκικής αδιαλλαξίας, και αφού μεσολάβησε στις 13 Φεβρουαρίου 1975 η παράνομη ανακήρυξη του “Τουρκικού Ομόσπονδου Κράτους της Κύπρου”, ο Πρόεδρος Μακάριος, με την ομόφωνη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου, προχώρησε στις 12 Φεβρουαρίου 1977 στην πρώτη συμφωνία υψηλού επιπέδου.

Η συμφωνία Μακαρίου-Ντενκτάς, που επιτεύχθηκε στην παρουσία του τότε γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, έθετε για πρώτη φορά σαν βάση λύσης του Κυπριακού τη διπεριφερειακή δικοινοτική ομοσπονδία, όπως τότε απεκλήθη. Στις κατευθυντήριες γραμμές προς τους διαπραγματευτές των δύο κοινοτήτων καθορίζοντο και οι βασικές παράμετροι της επιδιωκόμενης λύσης και πιο συγκεκριμένα, όπως ανέφερε η συμφωνία, τα ακόλουθα:

1. Επιζητούμε μια ανεξάρτητη, αδέσμευτη δικοινοτική ομοσπονδιακή Δημοκρατία.
2. Το έδαφος υπό τη διοίκηση της κάθε κοινότητας πρέπει να συζητηθεί υπό το φως της οικονομικής βιωσιμότητας ή παραγωγικότητας και της ιδιοκτησίας γης.
3. Θέματα αρχών, όπως η ελευθερία διακίνησης, η ελευθερία εγκατάστασης, το δικαίωμα περιουσίας και άλλα εξειδικευμένα ζητήματα, είναι ανοικτά για συζήτηση, λαμβάνοντας υπόψη τη θεμελιώδη βάση ενός δικοινοτικού ομόσπονδου συστήματος και ορισμένες πρακτικές δυσκολίες οι οποίες μπορεί να προκύψουν για την τουρκοκυπριακή κοινότητα.
4. Οι εξουσίες και αρμοδιότητες της κεντρικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης θα είναι τέτοιες, ώστε να διασφαλίζουν την ενότητα της χώρας, λαμβανομένου υπόψη και του δικοινοτικού χαρακτήρα του κράτους.

Και θα ήθελα να υπενθυμίσω πως στη συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου στις 9 Μαρτίου 1977, στην οποία βεβαίως προήδρευε ο αείμνηστος Πρόεδρος -πάντοτε μιλώ για τον αείμνηστο Πρόεδρο Μακάριο- είχε αναφέρει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«[...] Προκύπτουν συνεπώς διάφορα ερωτήματα, επί των οποίων επιθυμώ την συμβολήν σας και παρακαλώ ιδιαίτερω να ενδιατριψήτε εις τα ακόλουθα:

1. Είναι πλέον εφικτή ή επιθυμητή πολυπεριφερειακή λύσις ή προτιμάται, υπό τας περιστάσεις, “διζωνική” λύσις;
2. Εάν η απάντησις εις “διζωνικήν” λύσιν είναι καταφατική, πού τοποθετείται η υπό τουρκοκυπριακή διοίκησιν περιοχή και υποβάλλεται εκ μέρους μας χάρτης, υποδεικνύων την τοιαύτην περιοχή;». Για να συνεχίσει: «Η ιδική μας απάντησις», εννοούσε η ιδική του απάντησις, «είναι ότι υπό τας περιστάσεις προτιμώ τη “διζωνικήν” λύσιν και εισηγούμαι να υποβληθεί χάρτης εκ μέρους της ελληνοκυπριακής πλευράς.».

Κυρίες και κύριοι,

Δε νομίζω ότι χρειάζονται σχόλια και ερμηνείες εις όσα κατά καιρούς ακούγονται, ότι άλλα εννοούσε με τη διπεριφερειακή και τη δικοινοτική και ότι η διζωνική είναι κάτι το νεοφανές ή που εισήχθη εν συνεχεία. Να υπενθυμίσω ότι υπεβλήθησαν όντως χάρτες από τον αείμνηστο Πρόεδρο Τάσσο Παπαδόπουλο.

Την πιο πάνω συμφωνία, κυρίες και κύριοι, ακολούθησε στις 19 Μαΐου 1979 η δεύτερη συμφωνία υψηλού επιπέδου, και πάλι στην παρουσία του γενικού γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών κ. Βάλντχαϊμ, εκ δέκα σημείων μεταξύ του αειμνήστου Προέδρου Σπύρου Κυπριανού και του Τουρκοκύπριου ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς. Στην παράγραφο 2 της εν λόγω συμφωνίας ρητά αναφέρεται πως «η βάση των συνομιλιών θα είναι οι κατευθυντήριες γραμμές Μακαρίου-Ντενκτάς της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1977 και τα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών που είναι σχετικά με το κυπριακό πρόβλημα».

Καθόλη τη διάρκεια της εντεκαετούς θητείας του Προέδρου Κυπριανού και παρά την ανακήρυξη της ούτω καλουμένης “Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου” στις 15 Νοεμβρίου του 1983, όχι μόνο δεν άλλαξε η βάση λύσης, αλλά και όλες οι διεθνείς πρωτοβουλίες και προτάσεις προς ανάλογον λύσιν απέβλεπαν.

Τον Πρόεδρο Κυπριανού διαδέχθηκε στην προεδρία ο κ. Γιώργος Βασιλείου, ο οποίος, μη παρεκκλίνοντας από τις πολιτικές των προκατόχων του, συνέχισε τις διαπραγματεύσεις για εξεύρεση λύσης πάντα στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας.

Στο σημείο αυτό, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, θέλω να αναφέρω πως τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου του 1977 και 1979 επιβεβαίωσε και το υπ' αριθμόν 649 ομόφωνο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας στις 12 Μαρτίου 1990.

Πιο συγκεκριμένα, το υπό αναφορά ψήφισμα διελάμβανε τα ακόλουθα:

«Καλεί τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους, για να επιτύχουν ελεύθερα μια αμοιβαία αποδεκτή λύση, που να προνοεί για την εγκαθίδρυση ομοσπονδίας, η οποία θα είναι δικοινοτική όσον αφορά τις συνταγματικές πτυχές και διζωνική όσον αφορά τις εδαφικές πτυχές, σύμφωνα με το παρόν ψήφισμα και τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου του 1977 και 1979, και να συνεργασθούν, πάνω σε ισότιμη βάση, με το γενικό γραμματέα για τη συμπλήρωση [...] ενός περιγράμματος μιας συνολικής συμφωνίας [...]».

Επαναβεβαίωση και παραπομπή στις συμφωνίες υψηλού επιπέδου 1977 και 1979 έχουμε και στο ψήφισμα υπ' αριθμόν 716 της 11^{ης} Οκτωβρίου του 1991, σχετική περικοπή του οποίου και πάλι παραπέμπει, αφού, είπαμε, βεβαιώνει το 649, και πάλι παραπέμπει στις συμφωνίες κορυφής του 1977 και 1979. Να αναφέρω πως η ίδια επαναβεβαίωση επαναλαμβάνεται και στο Ψήφισμα 750 του Συμβουλίου Ασφαλείας της 10^{ης} Απριλίου 1992, αλλά και εις όλα τα επόμενα των ψηφισμάτων που ακολούθησαν.

Κυρίες και κύριοι,

Στις ίδιες παραμέτρους λύσης στηρίχτηκαν και οι πολυετείς προσπάθειες του αιμνήστου Προέδρου Γλαύκου Κληρίδη με αποκορύφωμα το Σχέδιο Ανάν 1 και 2· ένα σχέδιο που, ανεξαρτήτως των επιμέρους προνοιών της τελικής μετεξέλιξής του, είχε σαν βάση λύσης τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Το Γλαύκο Κληρίδη διαδέχθηκε στην προεδρία το Φεβρουάριο του 2003 ο αιμνήστος Πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος. Και επειδή, κυρίες και κύριοι, επιχειρείται μια διαστρέβλωση των θέσεων του Προέδρου Παπαδόπουλου ως προς τη βάση λύσης του Κυπριακού -και τούτο γιατί απέρριψε το Σχέδιο Ανάν- θα μου επιτρέψετε να σας παραθέσω ποιες ήταν οι θέσεις του ως προς τις παραμέτρους της επιδιωκόμενης λύσης.

Στις 7 Ιουνίου 2004, μετά την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν, σε μια επτάσελιδη επιστολή του προς τον τότε γενικό γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με αφορμή μια άκρως αρνητική έκθεση του τελευταίου για τη στάση της ελληνοκυπριακής πλευράς στο δημοψήφισμα του 2004, ο Πρόεδρος Παπαδόπουλος ανέφερε μεταξύ άλλων, σελίδα 2, παράγραφος 7, τα ακόλουθα επί λέξει: «Μία άλλη εσφαλμένη θεώρηση είναι ότι οι Ελληνοκύπριοι απομακρύνονται από την επίτευξη λύσης στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας. Θα με ενδιέφερε ιδιαίτερος», έγραφε ο αιμνήστος Πρόεδρος, «να εξετάσετε τα όποια αξιόπιστα στοιχεία που υποβλήθηκαν καλή τη πίστει στα οποία υπάρχει έστω και μια αναφορά στις γραπτές μας προτάσεις που υποβλήθηκαν στη Λευκωσία και στο Μπούργκενστοκ που μπορούν να στηρίξουν αυτή τη θεώρηση. Το ίδιο μπορεί επίσης να λεχθεί και για τις προφορικές μας προτάσεις. Εν πάση περιπτώσει, δράττομαι της ευκαιρίας να επαναλάβω εμφαντικά, για ακόμη μια φορά, τη δέσμευση της ελληνοκυπριακής πλευράς, ως επίσης και την προσωπική ισχυρή μου δέσμευση για την επίτευξη λύσης στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας».

Εξάλλου, στις 25 Νοεμβρίου 2005, μιλώντας στο 20^ο Συνέδριο του ΑΚΕΛ, ανέφερε μεταξύ άλλων: «[...] Η λύση του Κυπριακού πρέπει να αναζητηθεί και να εξευρεθεί στα πλαίσια της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας, που κάτω από τα δεδομένα είναι η μόνη μορφή λύσης που μπορεί να φέρει την επανένωση της μοιρασμένης πατρίδας μας και του λαού της. Κατά τη γνώμη μου, αυτή τη μορφή λύσης είναι που αποδέχεται η μεγάλη πλειοψηφία του λαού, Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι». Για να προσθέσει εν συνέχεια το εξίσου σημαντικό: «Η ελληνοκυπριακή κοινότητα, όταν απέρριψε το Σχέδιο Ανάν, δεν απέρριψε τη λύση του Κυπριακού. Δεν απέρριψε τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία. Απέρριψε εκείνο το συγκεκριμένο σχέδιο λύσης, επειδή το έκρινε ως άδικο [...]».

Θεωρώ, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, πως επισφράγιση της σταθερής του θέσης για τη μορφή της επιδιωκόμενης λύσης αποτελεί η κοινή δήλωσή του με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στις 8 Ιουλίου 2006, στην οποία ρητά αναφέρεται πως «οι δύο ηγέτες δεσμεύονται για την επανένωση της Κύπρου με βάση μια διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία και πολιτική ισότητα, όπως καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας».

Το Φεβρουάριο του 2008 είχαμε εναλλαγή στην εξουσία με την εκλογή του κ. Δημήτρη Χριστόφια στην προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι διαχρονικές θέσεις και απόψεις του κ. Χριστόφια ως προς τη μορφή λύσης του Κυπριακού ανακαλύπτονται στα κοινά ανακοινωθέντα της 23^{ης} Μαΐου και 1^{ης} Ιουλίου του 2008, που εκδόθηκαν ύστερα από την επανεκκίνηση των συνομιλιών με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Αντικατοπτρίζονται ακόμη σε μια σειρά συγκλίσεων που κατέληξαν με τον Τουρκοκύπριο ηγέτη, που και πάλι σαν βάση είχαν τη διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Η ονομαστική αναφορά στις θέσεις των έξι προκατόχων μου δε γίνεται ως επίκληση, για να δικαιολογήσω την ακολουθουμένη και σήμερα ιδίαν πολιτική. Γίνεται, για να επισημάνω πως και οι έξι προκατόχοί μου εξελέγησαν με τη στήριξη των εν τη Βουλή και εκτός Βουλής κομμάτων και με λαϊκή εντολή να επιδιώξουν λύση του Κυπριακού στη βάση που χαράχθηκε από τον αείμνηστο Πρόεδρο Μακάριο το Φεβρουάριο του 1977. Ουδείς των υποψηφίων Προέδρων είχε άλλη από τη θέση ότι βάση λύσης θα έπρεπε να ήταν η διζωνική και έτυχαν της στήριξης του συνόλου των πολιτικών δυνάμεων, αλλά και της λαϊκής εντολής να διαπραγματευτούν για την εξεύρεση λύσης με βάση τα όσα έχω προαναφέρει.

Εξάλλου, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το ίδιο μαρτυρούν και οι κατά καιρούς ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου, είτε αυτές του 1989 είτε η τελευταία της 18^{ης} Σεπτεμβρίου του 2009, για να μην κάμω αναφορά και σε ομόφωνο ψήφισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων την 20^η Σεπτεμβρίου του 1979, το οποίο αναφερόταν ρητώς σε «λύση με βάση τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών, τις κατευθυντήριες γραμμές Μακαρίου-Ντενκτάς της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1977 και την από δέκα σημεία συμφωνία Κυπριανού-Ντενκτάς της 19^{ης} Μαΐου 1979 [...]».

Κυρίες και κύριοι,

Με όσα έχω προαναφέρει σαφέστατα γίνεται αντιληπτό ότι το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας έχει κάνει αποδεκτό πως ο μόνος τρόπος απαλλαγής από την απαράδεκτη κρατούσα κατάσταση είναι η μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας σε μια διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία. Αυτό βεβαίως που μεγίστη σημασία έχει είναι η επίτευξη τέτοιων προνοιών, που να αποτρέπουν κινδύνους, αλλά και να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Με την εκλογή μου στην προεδρία και με πλήρη σεβασμό στις θέσεις των προκατόχων μου, των ομοφώνων αποφάσεων του Εθνικού Συμβουλίου και των διακηρυγμένων θέσεών μου κατά την προεκλογική περίοδο, ξεκίνησα τις προετοιμασίες για μια νέα προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού.

Προχώρησα στο διορισμό του κ. Ανδρέα Μαυρογιάννη ως συνομιλητή εκ μέρους της ελληνοκυπριακής κοινότητας μετά και από την ομόφωνη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου, ενώ ταυτόχρονα κάλεσα τις πολιτικές δυνάμεις να μου υποδείξουν κατάλογο εγκρίτων νομικών που θα αποτελούσαν τη διαπραγματευτική ομάδα, όπως επίσης και προσωπικότητες με εξειδικευμένες γνώσεις, για να στελεχώσουν ομάδες εργασίας με βάση τις θεματικές ενότητες που άπτονται των πτυχών λύσης του Κυπριακού. Στην έκκλησή μου ανταποκριθήκε, θα πρέπει να πω, η πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών κομμάτων και θέλω με αυτή την ευκαιρία θερμότατα να τα ευχαριστήσω για τη συμβολή τους.

Δημιουργήσαμε επτά θεματικές επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν εξήντα εμπειρογνώμονες, οι οποίοι, θα πρέπει να ομολογήσω, συνέβαλαν στην κατά κεφάλαιο διαμόρφωση και καταγραφή των θέσεων της ελληνοκυπριακής πλευράς. Οι επιτροπές αυτές συστάθηκαν τον Οκτώβρη του 2013 και έργο τους είχαν τη στήριξη της κυρίως διαπραγματευτικής ομάδας, η οποία αποτελείται από δώδεκα προσωπικότητες.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Παρακολουθώντας και γνωρίζοντας τις κατά καιρούς εκφρασθείσες θέσεις του τότε Τουρκοκύπριου ηγέτη κ. Ντερβίς Έρογλου, οι οποίες και σαφέστατα παρέπεμψαν σε συνομοσπονδιακό καθεστώς με πλήρη παραγνώριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έκρινα πως υψίστη προτεραιότητα θα έπρεπε να ήτο, προ της εμπλοκής σε οποιαδήποτε νέα φάση διαπραγματεύσεων, η σαφής διατύπωση του διαχρονικού πλαισίου λύσης, αλλά και η ενίσχυσή του με ρητή αναφορά στις αρχές και αξίες πάνω στις οποίες θα πρέπει να εδράζεται η λύση, δηλαδή στις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζοντας ότι θα γίνονται σεβαστές σε ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ύστερα από επίπονες και μακρές διαβουλεύσεις που άρχισαν το Σεπτέμβρη του 2013 καταλήξαμε το Φεβρουάριο του 2014 στο κοινό ανακοινωθέν της 11^{ης} του ίδιου μήνα.

Επειδή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φίλε Πρόεδρε, πολλά ελέχθησαν, αλλά και περισσότερα απαντώνται για τις εκφραζόμενες ανησυχίες, θεωρώ απολύτως αναγκαίο όπως αρχίσω την ενημέρωση με αναφορές στις πρόνοιες του ανακοινωθέντος οι οποίες αποτελούν και αναπόσπαστο μέρος της μέχρι σήμερα πορείας του εν εξελίξει διαλόγου. Οι αναφορές για τη βάση της λύσης είναι ρητές, σαφείς και απολύτως σύμφωνες με τις αποφάσεις που συλλογικά έχουμε λάβει, όπως προηγούμενα έχω αναφέρει.

Πιο συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 του κοινού ανακοινωθέντος αναφέρεται: «Η διευθέτηση θα βασίζεται σε δικοινοτική διζωνική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα όπως καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και στις συμφωνίες υψηλού επιπέδου». Διασφαλίζονται οι τρεις βασικές αρχές που πρέπει να διακρίνουν ένα κράτος, δηλαδή μια διεθνής νομική προσωπικότητα, μια κυριαρχία, μια και μόνη ιθαγένεια. Ας εξετάσουμε μία με μία τις τρεις.

Η μία και μόνη διεθνής νομική προσωπικότητα είναι τόσο σαφώς διατυπωμένη, που δε νομίζω να

επιδέχεται ούτε και επιτρέπει την όποια άλλη ερμηνεία. Η ακριβής διατύπωση στην παράγραφο 3 του κοινού ανακοινωθέντος αναφέρει επί λέξει: «Η ενωμένη Κύπρος ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχει μία και μόνη διεθνή προσωπικότητα».

Η μια και μόνη κυριαρχία διασφαλίζεται στην παράγραφο 3 του κοινού ανακοινωθέντος, η οποία καθορίζεται ως «η κυριαρχία που απολαμβάνουν όλα τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών δυνάμει του καταστατικού χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και η οποία εκπηγάζει εξίσου από Ελληνοκυπρίου και Τουρκοκυπρίου».

Προβάλλεται ο ισχυρισμός πως η αναφορά πως η κυριαρχία εκπηγάζει εξίσου από Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους αναγνωρίζει τάχα κυριαρχία στην τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία. Να μου επιτρέψετε να σημειώσω πως ο πιο πάνω ισχυρισμός δεν ευσταθεί. Και τούτο γιατί η κυριαρχία, όπως ρητά αναφέρεται, εκπηγάζει από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους, που αποτελούν τα συστατικά στοιχεία του συνόλου του κυπριακού λαού. Ο κυπριακός λαός αποτελείται, κατά το σύνταγμα, από τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους. Βεβαίως στους Ελληνοκυπρίους, ύστερα από το δημοψήφισμα που ακολούθησε τότε, συμπεριλαμβάνονται οι Μαρωνίτες, οι Λατίνοι και οι Αρμένιοι. Συνεπώς, δεν εκχωρείται εις τα άτομα κυριαρχία, στους πολίτες δεν εκχωρείται κυριαρχία αλλά θα προχωρήσω.

Θα ήθελα να αναφέρω ότι η πιο πάνω αναφορά αποτελεί σημαντική βελτίωση προγενεστέρων προνοιών, αφού παραπέμπει στα συστατικά στοιχεία που αποτελούν τον κυπριακό λαό και όχι στις κοινότητες όπως αυτές αναγνωρίζονται στο σύνταγμα του 1960. Ως εκ τούτου -και είναι λογικό- καμία κυριαρχία δεν παραχωρείται ξεχωριστά σε πολίτες που αποτελούν το λαό μιας χώρας.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του κοινού ανακοινωθέντος στην παράγραφο 3: «Θα υπάρχει μία και μόνη ενιαία κυπριακή ιθαγένεια, που θα ρυθμίζεται από την ομοσπονδιακή νομοθεσία. Όλοι οι πολίτες της ενωμένης Κύπρου, της ομόσπονδης δηλαδή Κύπρου, θα είναι επίσης πολίτες είτε της ελληνοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας είτε της τουρκοκυπριακής συνιστώσας πολιτείας». Για να συνεχίσει -και το υπογραμμίζω- «αυτή η ιδιότητα, η ιδιότητα δηλαδή της εσωτερικής ιθαγένειας ή της ιδιότητας του πολίτη της μιας ή της άλλης των συνιστωσών πολιτειών, θα είναι εσωτερική και θα συμπληρώνει και δε θα υποκαθιστά καθ' οιονδήποτε τρόπο την ιθαγένεια της ενωμένης Κύπρου». Συνεπώς, είναι σαφές πως ουδείς μπορεί να αποκτήσει «εσωτερική ιθαγένεια», δηλαδή την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη είτε της μίας είτε της άλλης συνιστώσας πολιτείας, αν δεν είναι πρώτιστα πολίτης της ενωμένης Κύπρου, σύμφωνα με τον ομοσπονδιακό νόμο.

Να σημειώσω πως ανάλογη πρόνοια υπάρχει και στο ισχύον σήμερα σύνταγμα του 1960, σύμφωνα με το οποίο ουδείς μπορεί να γίνει μέλος είτε της ελληνικής είτε της τουρκικής κοινότητας, εκτός αν πρώτα είναι πολίτης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δηλαδή οι συνιστώσες πολιτείες δεν έχουν το δικαίωμα να παραχωρήσουν εσωτερική ιθαγένεια, ιδιότητα του πολίτη, σε άτομο ή άτομα τα οποία δεν είναι πρώτα πολίτες του ομοσπονδιακού κράτους. Επιπλέον, είναι πασιφανές πως η αναφορά σε «εσωτερική ιθαγένεια» γίνεται και για να προστατευθεί το δικαίωμα πολιτικής ισότητας των δύο κοινοτήτων, όπως έχει συμφωνηθεί η πολιτική ισότητα, με βάση τις πρόνοιες, όπως έχω προαναφέρει, η λύση θα είναι διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία.

Είναι σημαντικό, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, πως και τα τρία χαρακτηριστικά του κράτους, δηλαδή η μία και μόνη διεθνής προσωπικότητα, η μία και μόνη κυριαρχία και η μία και μόνη ιθαγένεια, θα περιλαμβάνονται στο ομοσπονδιακό σύνταγμα, το οποίο σύμφωνα με τις πρόνοιες του κοινού ανακοινωθέντος είναι και ο υπέρτατος νόμος: «[...] θα αποτελέσει» -όπως αναφέρεται- «τον υπέρτατο νόμο της χώρας και θα δεσμεύει όλες τις αρχές της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών».

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Θα έλθω εις ένα άλλο των κεφαλαίων που αναφέρονται στην κοινή δήλωση, αλλά και θα πρέπει να υπερτονίζω κάθε τόσο ότι η κοινή δήλωση, τα όσα συμφωνήθηκαν, αποτελούν όχι απλά συμφωνίες ή συγκλίσεις, αν θέλετε, αλλά συμφωνίες. Και θα ήθελα να παρατηρήσω πως έχουμε εμπλακεί τελευταία σε ένα διάλογο ως αποτέλεσμα θέσεων που ακούγονται πως τα όσα συζητούνται στις διαπραγματεύσεις θα οδηγήσουν σε διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας ή πως η Κύπρος μετά τη λύση θα είναι το αποτέλεσμα συνένωσης δύο συνιδρυτικών κρατών ή πως -ακόμα- το νέο κράτος θα είναι αποτέλεσμα παρθενογένεσης.

Θέλω να σημειώσω πως, αν και κατανοώ τους λόγους γιατί η τουρκική ηγεσία προβάλλει έναν ανάλογο ισχυρισμό, αυτό που δεν αντιλαμβάνομαι είναι τα όσα προβάλλουν κάποιες των πολιτικών ηγεσιών. Και τούτο γιατί:

Πρώτον, όπως ρητά αναφέρεται στο κοινό ανακοινωθέν, οι συνομιλίες διεξάγονται μεταξύ των ηγετών των δύο κοινοτήτων και όχι μεταξύ ηγετών προϋπαρχόντων ή ιδρυτικών ή συνιδρυτικών κρατών.

Δεύτερον, ρητά αναφέρεται στην παράγραφο 4 του ανακοινωθέντος ότι «Το ομοσπονδιακό σύνταγμα θα ορίζει ότι η ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες ισότιμου καθεστώτος». Θέλω να το ξαναδιαβάσω: «Το ομοσπονδιακό σύνταγμα θα ορίζει ότι η ενωμένη Κυπριακή Δημοκρατία θα αποτελείται από δύο συνιστώσες πολιτείες [...]». Δηλαδή οι δύο συνιστώσες πολιτείες

δημιουργούνται και έλκουν τη νομιμότητά τους από τις πρόνοιες του συντάγματος και όχι γιατί προϋπάρχουν.

Τρίτον, στο κοινό ανακοινωθέν αναφέρεται επί λέξει πως «η ενωμένη Κύπρος ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχει μία διεθνή προσωπικότητα [...]». Τα έχω διαβάσει προηγουμένως. Είναι σαφές επομένως πως η Κυπριακή Δημοκρατία παραμένει το υποκείμενο του διεθνούς δικαίου, συνεχίζουσα να είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό τη μετεξελιγμένη πλέον ομοσπονδιακή της δομή. Να υπενθυμίσω επίσης πως η Συνθήκη Προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2004, προβλέπει πως η ένταξη καλύπτει το σύνολο του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αν συνεπώς η ομόσπονδη Κυπριακή Δημοκρατία που θα προκύψει από τη μετεξέλιξη δεν αποτελούσε διάδοχο του σημερινού κράτους -και θέλω να το υπογραμμίσω- θα έπρεπε να υποβάλει νέα αίτηση ένταξης στα Ηνωμένα Έθνη, όπως βεβαίως και νέα αίτηση ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και είναι καλά γνωστό ότι κάτι ανάλογο δεν πρόκειται να συμβεί.

Τέταρτον, η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960 θα παραμείνει σε ισχύ. Και διερωτώμαι αν θα χρειάζονταν τα οποιαδήποτε άλλα σχόλια. Και μόνο το γεγονός ότι η ιδρυτική πράξη που συνέστησε την Κυπριακή Δημοκρατία παραμένει σε ισχύ... Διερωτώμαι γιατί συζητούμε ότι τάχα θα υπάρξει παρθενογένεση. Αφού η δημιουργός πράξη είναι εκεί και θα ισχύει.

Πέμπτον, εάν και εφόσον καταλήξουμε σε λύση, δε θα υπάρξει το οποιοδήποτε κενό αλλά συνέχιση του υφισταμένου κράτους υπό τη νέα του συνταγματική δομή. Από την πρώτη ημέρα.

Έκτον, χρειάζεται άραγε να συμπεριλάβω στα πιο πάνω επιχειρήματα πως οι διεθνείς συνθήκες που συνήψε η Κυπριακή Δημοκρατία θα συνεχίσουν να ισχύουν -δεσμεύουσες την ομοσπονδιακή Κύπρο- ή ότι δε θα χρειαστεί να υποβάλουμε αίτηση ένταξης σε οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, η Κοινοπολιτεία και γενικότερα σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς που συμμετέχει σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία;

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Μετά τα πιο πάνω, γίνεται ξεκάθαρο πως η μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας διασφαλίζεται με νομικό τρόπο. Ταυτόχρονα, η ρητή αναφορά του κοινού ανακοινωθέντος, η οποία επί λέξει αναφέρει -και θέλω να το σημειώσουμε τούτο, γιατί ακούω πολλές φορές επιχειρήματα που και πάλι δεν ευσταθούν στη λογική- «Απαγορεύεται η ένωση εν όλω ή εν μέρει με οποιαδήποτε άλλη χώρα ή οποιαδήποτε μορφή διχοτόμησης ή απόσχισης ή οποιαδήποτε άλλη μονομερή αλλαγή στην κατάσταση πραγμάτων». Αποκλείει δηλαδή και εξουδετερώνει τους κινδύνους περί τάχα κατάλυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας ή το επιχείρημα που ακούω, ότι «θα πάρουν την κυριαρχία τους και θα φύγουν και τι θα γίνει η Κυπριακή Δημοκρατία;». Η όποια απόπειρα, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, παραβίασης της συνταγματικής τάξης θα ήτο εξόφθαλμα παράνομος. Ανάλογη απόπειρα, το 1964, δεν οδήγησε στην κατάλυση της νεοσύστατης τότε Κυπριακής Δημοκρατίας.

Έρχομαι τώρα σε ένα άλλο κεφάλαιο, της προστασίας και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ρητώς και με σαφήνεια στην πρώτη παράγραφο του κοινού ανακοινωθέντος ορίζεται πως η λύση που θα προκύψει θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες. Πιο συγκεκριμένα, προνοείται το ακόλουθο: «Η διευθέτηση χαρακτηρίζεται από σεβασμό στις δημοκρατικές αρχές, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες, [...]». Ταυτόχρονα, με το επόμενο διασφαλίζεται και η εφαρμογή των αρχών και αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αρχές και οι αξίες επί των οποίων εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διασφαλίζονται και θα γίνονται σεβαστές σε όλη την επικράτεια της Δημοκρατίας. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 4 του κοινού ανακοινωθέντος αναφέρεται πως «η διζωνική δικονομική φύση της ομοσπονδίας και οι αρχές πάνω στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διασφαλίζονται και θα γίνονται σεβαστές σε ολόκληρο το νησί».

Θα έρθω στο επόμενο θέμα, που είναι οι αρμοδιότητες της ομόσπονδου κυβερνήσεως, αλλά και των συνιστώσων πολιτειών. Όπως ρητά καθορίζεται στο κοινό ανακοινωθέν, αφού συμφωνηθούν οι αρμοδιότητες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, οι εναπομείνουσες αρμοδιότητες, δηλαδή το λεγόμενο "κατάλοιπο εξουσίας", ανατίθενται από το ομοσπονδιακό σύνταγμα στις πολιτείες. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 του ανακοινωθέντος προνοείται ότι: «Οι εξουσίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, καθώς και θέματα συναφή με τις καθορισμένες αρμοδιότητές της θα ανατεθούν από το σύνταγμα. Το ομοσπονδιακό σύνταγμα θα προνοεί επίσης ότι το κατάλοιπο εξουσίας θα ασκείται από τις συνιστώσες πολιτείες». Δηλαδή, αφού πρώτα συμφωνηθεί ποιες είναι οι εξουσίες της κεντρικής κυβέρνησης, εκείνες που δε θα συμφωνηθεί ότι ανήκουν στην κεντρική κυβέρνηση, δίδονται, εκχωρούνται εκ του συντάγματος, στις συνιστώσες πολιτείες. Όχι διότι είχαν ανάλογες αρμοδιότητες και εξουσίες ως προϋπάρχουσες, ως προϋπάρχοντα κρατίδια, αλλά επειδή το σύνταγμα εκχωρεί τις αρμοδιότητες.

Με βάση το κοινό ανακοινωθέν, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές, η διαδικασία που προνοείται διασφαλίζει πως οι συνομιλίες θα γίνονται «μεταξύ των ηγετών των δύο κοινοτήτων, οι οποίοι διατηρούν την απόλυτη εξουσία λήψης αποφάσεων». Ταυτόχρονα καταγράφεται πως «μόνο μια συμφωνία στην οποία θα καταλήξουν ελεύθερα οι ηγέτες μπορεί να θεθεί σε ξεχωριστά δημοψηφίσματα. Οποιασδήποτε μορφής επιδιαιτησία αποκλείεται». Επιπλέον προνοείται πως «οι διαπραγματεύσεις βασίζονται στην αρχή πως

τίποτε δεν έχει συμφωνηθεί μέχρι να συμφωνηθούν όλα». Άρα, είναι ξεκάθαρο πως τακτικές που ακολουθήθηκαν στο παρελθόν αποκλείονται.

Κύριε Πρόεδρε,

Γίνεται σαφές ότι μέσα από το κοινό ανακοινωθέν διασφαλίζονται οι βασικές δομές, αλλά και οι συνταγματικές αρχές που θα διέπουν τη λειτουργία του υπό μετεξέλιξη κράτους. Θεωρώ πως οι πρόνοιες του κοινού ανακοινωθέντος αποτελούν σημαντική πρόοδο στην προσπάθεια επίτευξης της επιδιωκόμενης λύσης, όπως αυτή καθορίζεται, επαναλαμβάνω, και στις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Βεβαίως, οι πιο πάνω αρχές δεν αποτελούν -και θέλω να το τονίσω- τη συνολική λύση του Κυπριακού. Γι' αυτό εξάλλου και ο εν εξελίξει διάλογος. Δε θα ήθελα να αναφερθώ στην άγωνα περίοδο που μεσολάβησε μεταξύ του κοινού ανακοινωθέντος και της ανάδειξης του κ. Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Ούτε και στις προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας που οδήγησαν στην αναστολή της συμμετοχής μας στη διαπραγματευτική διαδικασία. Ο τερματισμός των παράνομων τουρκικών ενεργειών και η ανάδειξη του κ. Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας οδήγησαν το Μάιο του 2015 στην έναρξη της νέας φάσης των συνομιλιών. Συνομιλιών που -οφείλω να ομολογήσω, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι βουλευτές- διεξάγονται σε ένα σαφέστατα διαφορετικό περιβάλλον. Παρά τις καταγραφόμενες διαφωνίες, θέλω να είμαι ξεκάθαρος. Ένα περιβάλλον που δημιουργήθηκε ως αποτέλεσμα κοινών διαπιστώσεων ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο. Πιο συγκεκριμένα:

Πρώτον, ο Τουρκοκύπριος ηγέτης δήλωσε εξαρχής πως αποδέχεται και υιοθετεί το κοινό ανακοινωθέν της 11^{ης} Φεβρουαρίου του 2014 και πως, κατά αντίθεση με προηγούμενες τουρκοκυπριακές θέσεις, επιδίωξη του είναι η λύση του Κυπριακού στη βάση μιας γνήσιας ομοσπονδίας, στη βάση δηλαδή διζωνικού ομοσπονδιακού καθεστώτος.

Δεύτερον, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κύπρος είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα συνεχίσει να είναι μέλος, έγινε αποδεκτή η ενεργός εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τρίτον, κοινή είναι η θέση μας πως το σχέδιο που θα παρουσιάσουμε ενώπιον των πολιτών θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένο, χωρίς τα όποια κενά και ασάφειες, για να μπορεί να εφαρμοστεί από την πρώτη μέρα της επικύρωσής του από δημοψηφίσματα.

Τέταρτον, συμφωνήσαμε πως η οικονομική βιωσιμότητα της λύσης αποτελεί μία κρίσιμη παράμετρο που θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη.

Πέμπτον, η υλοποίηση των προνοιών της συμφωνίας θα γίνει το ταχύτερο δυνατόν, με ελαχιστοποίηση των όποιων χρονοδιαγραμμάτων απαιτούνται.

Θέλω εξαρχής να επισημάνω πως η ανάδειξη του κ. Ακιντζί στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας, αλλά και τα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν δε μου δημιούργησαν την εικόνα και δεν ανέμενα ότι θα μας οδηγούσαν σε μία κατάσταση που ο κ. Ακιντζί θα εκφράζει τις θέσεις που θα μας βρίσκουν σύμφωνους ή πως δε θα επιδιώκει την ικανοποίηση των προσδοκιών της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Αυτό εξάλλου πράττω και ο ίδιος για την ελληνοκυπριακή κοινότητα. Μέσα σε αυτό το κλίμα και μετά από είκοσι μία συναντήσεις μεταξύ των ηγετών και εβδομήντα έξι συναντήσεις των διαπραγματευτών έχουμε καλύψει εκτενώς πτυχές των κεφαλαίων που αφορούν τη διακυβέρνηση και το διαμερισμό των εξουσιών, το περιουσιακό, την οικονομία και την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ έγινε καταρχάς ανταλλαγή απόψεων στη βάση αρχών στα κεφάλαια των εδαφικών αναπροσαρμογών και των θεμάτων ασφάλειας και εγγυήσεων.

Εν συνεχεία και συνεπής με όσα εξαρχής δήλωσα, κυρίες και κύριοι, θα προχωρήσω σε πλήρη ενημέρωση του σώματος για τη μέχρι σήμερα πρόοδο ή διαφωνίες που παρατηρούνται στα υπό διαπραγμάτευση κεφάλαια, λαμβάνοντας πάντα υπόψη την αρχή που διέπει τις διαπραγματεύσεις, βάσει της οποίας τίποτε δε θεωρείται συμφωνημένο, αν δε συμφωνηθούν όλα. Γι' αυτό εξάλλου και στη συνέχεια δε θα μιλήσω για συγκλίσεις αλλά για συναντίληψη. Και το πράττω τούτο ενσυνείδητα, αλλά και για έναν άλλο λόγο: γιατί δε θα ήθελα να επιτρέψω σε οποιονδήποτε με την ανακοίνωση συγκλίσεων να επικαλείται πως τα μέρη κατέληξαν σε ενδιάμεση συμφωνία.

Έρχομαι τώρα λεπτομερέστερα εις το τι έχει αποδώσει μέχρι σήμερα ο διάλογος.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι η διακυβέρνηση και ο διαμοιρασμός εξουσιών. Εκτελεστική εξουσία. Υπάρχει συναντίληψη πως η νέα δομή του κράτους θα περιλαμβάνει την κυβέρνηση της ομοσπονδιακής δημοκρατίας και τις τοπικές κυβερνήσεις των δύο συνιστωσών πολιτειών. Να σημειώσω ότι, όπως αναφέρεται και στο κοινό ανακοινωθέν, αφού συμφωνηθούν οι εξουσίες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, οι εναπομείνουσες αρμοδιότητες θα ασκούνται από τις συνιστώσες πολιτείες. Όσον αφορά τώρα τη δομή της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, θα πρέπει να πω ότι υπάρχουν διαφορές που αναφέρονται στην επιμονή της τουρκοκυπριακής πλευράς για εκ περιτροπής προεδρία -κάτι που η δική μας πλευρά δεν αποδέχεται- και, κατ' επέκταση, διαφορές ως προς τη σύνθεση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ένα άλλο κεφάλαιο που αφορά την εκτελεστική εξουσία είναι και οι αρμοδιότητες της ομοσπονδιακής

κυβέρνησης. Έχει καταρτιστεί ένας κατάλογος με είκοσι επτά κατηγορίες ομοσπονδιακών εξουσιών, πλείστες των οποίων αποτελούν διαχρονική θέση της ελληνοκυπριακής πλευράς. Εξουσίες οι οποίες διασφαλίζουν τα τρία χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός κράτους, δηλαδή τη μία και μόνη διεθνή προσωπικότητα, τη μία και μόνη κυριαρχία και τη μία και μόνη ιθαγένεια. Εξασφαλίζουν επίσης τη λειτουργικότητα, αλλά και τη συνάφεια με την ιδιότητά μας ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θέλω να αναφέρω ότι για τις δεκαεννιά από τις είκοσι επτά αρμοδιότητες υπάρχει συναντίληψη, για πέντε οι διαφορές είναι ήσσονος σημασίας, ενώ για άλλες τρεις διαπιστώνεται διαφωνία, διότι συνδέονται με άλλα υπό συζήτηση κεφάλαια.

Ένα δεύτερο κεφάλαιο είναι η νομοθετική εξουσία. Έχουν επιβεβαιωθεί διαχρονικές συγκλίσεις πως η νομοθετική εξουσία της ομοσπονδιακής κυβέρνησης θα ασκείται από δύο σώματα, την Άνω Βουλή ή Γερουσία και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Να επαναλάβω, την Άνω Βουλή ή Γερουσία -για να μη θεωρηθεί ότι είναι δύο διαφορετικά, αλλού καλείται Άνω Βουλή, αλλού, σε άλλα συντάγματα, Γερουσία- και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Η Άνω Βουλή θα αριθμεί σαράντα μέλη, εκ των οποίων τα είκοσι θα προέρχονται από τη μια κοινότητα και τα άλλα είκοσι από την άλλη. Να σημειώσω ότι η εκλογή θα γίνεται πάνω σε κοινοτική βάση για διασφάλιση της ισότητας των δύο κοινοτήτων. Η Βουλή των Αντιπροσώπων -πάντοτε μιλούμε για την ομοσπονδιακή Βουλή των Αντιπροσώπων- θα αποτελείται από σαράντα οκτώ μέλη, εκ των οποίων το 75% θα προέρχεται από την ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία. Δηλαδή η αναλογία θα είναι τριάντα έξι μέλη από την ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία και δώδεκα μέλη από την τουρκοκυπριακή. Οι συνομιλίες ευρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο και σε ό,τι αφορά τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τους μηχανισμούς επίλυσης αδιεξόδων και θα πρέπει να ομολογήσω ότι η διάσταση μεταξύ των δύο πλευρών έχει ελαχιστοποιηθεί.

Το τρίτο κεφάλαιο είναι η δικαστική εξουσία. Υπάρχει συναντίληψη πως η δικαστική εξουσία θα ασκείται σε ομοσπονδιακό επίπεδο από δύο βαθμίδες δικαστηρίων: το πρωτοβάθμιο και το δευτεροβάθμιο, που θα είναι το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας. Ταυτόχρονα και για όσο χρόνο απαιτηθεί θα λειτουργεί ως Εφετείο και Δικαστήριο Περιουσιών. Στη σύνθεση των δικαστηρίων οι δύο κοινότητες θα συμμετέχουν με ίσο αριθμό δικαστών. Ο τρόπος λήψης αποφάσεων του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου θα αποκλείει αδιεξόδα σε περιπτώσεις συνταγματικών διαφορών. Δηλαδή για συνταγματικής φύσεως θέματα που αφορούν διαφορές μεταξύ ομοσπονδιακής κυβέρνησης και συνιστωσών πολιτειών ή μεταξύ συνιστωσών πολιτειών υπάρχει συναντίληψη για συμμετοχή ξένου δικαστή, ο οποίος δε θα προέρχεται από την Ελλάδα, την Τουρκία ή την Αγγλία. Εδώ θέλω να σημειώσω το εξής: η επιλογή του ξένου δικαστή δε θα είναι επί μονίμου βάσεως, αλλά σε κάθε διαφορά θα επιλέγεται διά κληρώσεως από κατάλογο δικαστών που θα υποβάλλεται από θεσμικό όργανο διορισμού δικαστών, είτε αυτό είναι σύμφωνα με το άρθρο 255 της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε αυτό είναι το Διεθνές Διοικητικό Δικαστήριο κ.ο.κ., δηλαδή σώματα που επιλέγουν δικαστές είτε για το ΕΔΑΔ είτε για το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λπ. Αυτό που εναπομένει προς συναντίληψη είναι ο καθορισμός του συγκεκριμένου θεσμικού οργάνου, δηλαδή ποιο θεσμικό όργανο θα επιλέγει έναν κατάλογο δικαστών εκ των οποίων θα γίνεται κλήρωση. Να σημειώσω ότι η πιο πάνω πρόνοια βελτιώνει ακόμα και τις διατάξεις του συντάγματος του 1960 που προέβλεπαν τη μόνιμη παρουσία ξένου δικαστή.

Έρχομαι τώρα στο κεφάλαιο των βασικών ελευθεριών. Υπάρχει συναντίληψη στη βάση και του κοινού ανακοινωθέντος για τη διασφάλιση των βασικών ελευθεριών, όπως αυτές καθορίζονται από το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Δηλαδή ελευθερία διακίνησης προσώπων, εγκατάστασης, απόκτησης περιουσίας και ενάσκησης επαγγέλματος, με σεβασμό στη διασφάλιση του διζωνικού και δικοινοτικού χαρακτήρα του κράτους. Προς άρσιν παρερμηνειών, κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να διευκρινίσω πως με τον όρο "διασφάλιση του δικοινοτικού και διζωνικού χαρακτήρα" εννοούμε -αποκλειστικά και μόνο- τον τρόπο ενάσκησης των πολιτικών δικαιωμάτων όσων δεν κατέχουν την εσωτερική ιδιότητα του πολίτη της συνιστώσας πολιτείας όπου διαμένουν. Δηλαδή ενώ οποιοσδήποτε των πολιτών δικαιούται να κατοικεί είτε στην ελληνοκυπριακή είτε στην τουρκοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία, τα εκλογικά του δικαιώματα θα ρυθμίζονται όπως σήμερα συμβαίνει με τους λεγόμενους "ετεροδημότες".

Ιθαγένεια, έποικοι, δημογραφική σύνθεση. Το θέμα των εποίκων έχει συζητηθεί και υπάρχει συναντίληψη πως η δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού κατά την πρώτη ημέρα ισχύος της συμφωνίας θα αντικατοπτρίζει, με ελάχιστες αποκλίσεις, τη δημογραφική σύνθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά το 1960. Το πιο σημαντικό είναι η συναντίληψη που υπάρχει ότι η αναλογία στη σύνθεση του πληθυσμού κατά την πρώτη μέρα, που είναι μία αναλογία τέσσερα προς ένα, δηλαδή 79% με 21% -υπολογίζεται με βάση τις πληθυσμιακές αναλογίες- θα διασφαλίζεται και στο μέλλον σε σχέση με την απόκτηση της ιθαγένειας της ομοσπονδιακής δημοκρατίας από υπηκόους της Τουρκίας και της Ελλάδας. Δηλαδή, για να γίνει ένας Τούρκος υπήκοος Κύπριος πολίτης και να αποκτήσει την κυπριακή ιθαγένεια, θα πρέπει προγενέστερα να έχουν γίνει Κύπριοι υπήκοοι άλλοι τέσσερις Έλληνες υπήκοοι. Όπως γίνεται αντιληπτό, με την πιο πάνω συναντίληψη τερματίζεται οριστικά ο κίνδυνος συνέχισης του εποικισμού, αλλά και ο κίνδυνος που ως εκ τούτου διατρέχει την ελληνοκυπριακή κοινότητα -και να μην αναφέρω, αν θέλετε, ακόμα και την τουρκοκυπριακή- από αλλοίωση της δημογραφικής σύνθεσης της χώρας.

Έρχομαι τώρα στο περιουσιακό. Όπως όλοι κατανοούμε, η ρύθμιση του περιουσιακού προβλήματος αποτελεί μια από τις σοβαρότερες πτυχές του κυπριακού προβλήματος. Κατά τις εκτεταμένες διαβουλεύσεις διαπιστώθηκε συναντίληψη στα ακόλουθα:

Πρώτον, αναγνώριση του ατομικού δικαιώματος στην ιδιοκτησία, όπως διαλαμβάνεται στην ανακοίνωση τύπου των δύο ηγετών της 27^{ης} Ιουλίου του 2015.

Δεύτερον, δίδεται το δικαίωμα στον ιδιοκτήτη να προσφύγει, κατά προτεραιότητα, κατά τον πρώτο χρόνο στην Επιτροπή Περιουσιών. Αυτό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε σημαίνει ότι, αν δεν προσφύγει κατά τον πρώτο χρόνο, θα απολέσει με οποιοδήποτε τρόπο το δικαίωμα να πράξει κάτι ανάλογο στη συνέχεια. Όπως και δεν επηρεάζονται τα δικαιώματά του, εάν, μετά τον πρώτο χρόνο, στην Επιτροπή Περιουσιών προσφύγει ο χρήστης.

Τρίτον, στον ιδιοκτήτη προσφέρονται οι ακόλουθες πέντε θεραπείες:

1. Επανεγκατάσταση.
2. Μερική αποκατάσταση.
3. Εναλλακτική αποκατάσταση.
4. Ανταλλαγή περιουσίας.
5. Αποζημίωση.

Να σημειωθεί ότι κατά την ενάσκηση του δικαιώματός του ο ιδιοκτήτης μπορεί να αξιώσει μία ή συνδυασμό των προσφερόμενων θεραπειών.

Τέταρτον, υπάρχει ακόμα συναντίληψη για σύσταση Επιτροπής Περιουσιών, η οποία, προς ταχεία διεκπεραίωση των προσφυγών, θα υποδιαιρείται σε δέκα σώματα. “Chambers” λέγονται στην αγγλική. Συναντίληψη υπάρχει και ως προς τη σύνθεση των σωμάτων στα οποία θα εκπροσωπούνται εξίσου οι δύο κοινότητες, όπως και τη συμμετοχή ξένων εμπειρογνομόνων σε αριθμό σωμάτων, σε αριθμό chambers δηλαδή, που θα εκδικάζουν σύνθετες υποθέσεις.

Πέμπτον, συναντίληψη υπάρχει και στο πως θα εγκαθιδρυθεί Δικαστήριο Περιουσιών, που θα εκδικάζει κατ’ έφεση τις αποφάσεις της Επιτροπής Περιουσιών, αλλά και στο εξίσου σημαντικό, το οποίο είναι μέσα στο πλαίσιο της υιοθέτησης του κεκτημένου, ότι θα κατοχυρωθεί το δικαίωμα του αιτητή, μετά την εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων, να προσφύγει στο ΕΔΑΔ, δηλαδή δεν αποκλείεται η οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία, δεν αποκλείονται οι οποιοσδήποτε μορφές θεραπειών.

Έκτον, προς διευκόλυνση και ταχεία διεκπεραίωση του έργου της επιτροπής, οι περιουσίες έχουν χωριστεί, ανάλογα με το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη χρήση, σε είκοσι δύο κατηγορίες. Για τον ίδιο σκοπό αυτή την περίοδο ευρίσκεται σε εξέλιξη ένας εντατικός, θα πρέπει να ομολογήσω, διάλογος για τους όρους εντολής της Επιτροπής Περιουσιών, τα κριτήρια δηλαδή με βάση τα οποία θα λαμβάνονται οι αποφάσεις. Θα πρέπει να σημειώσω πως, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, παραμένουν σημαντικές διαφορές ως προς τους όρους εντολής και τα κριτήρια. Θέλω επιπλέον να τονίσω πως ενόψει της σύνδεσης του περιουσιακού με το εδαφικό δεν είναι εφικτό να υπάρξει κατάληξη, εάν δεν προηγηθεί ουσιαστική συζήτηση και οριστική ρύθμιση των εδαφικών αναπροσαρμογών.

Το επόμενο κεφάλαιο είναι η οικονομία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Ένα άλλο των κεφαλαίων που έχει συζητηθεί, όπως είπα και προηγούμενα, μόλις τώρα δηλαδή, είναι αυτό που άπτεται της οικονομίας, όπου κοινή είναι η εκτίμηση του σημαντικού ρόλου που θα διαδραματίσει για μια βιώσιμη λύση του κυπριακού προβλήματος. Και τούτο, καθώς υπάρχει συναντίληψη πως για μια ενοποιημένη και εύρωστη οικονομία απαιτείται η ύπαρξη αυστηρών κανόνων ρύθμισης του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των δύο συνιστωσών πολιτειών. Ταυτόχρονα, υπάρχει συναντίληψη πως τα οικονομικά θέματα πρέπει να αντιμετωπιστούν συνολικά και σύμφωνα με τους κανόνες, τις Οδηγίες και τις νομοθεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλύπτοντας το τραπεζικό σύστημα, τα δημόσια οικονομικά, τα αναπτυξιακά θέματα, τα κοινωνικά θέματα και το ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο.

Στο παρόν στάδιο έχει επίσης επιτευχθεί συναντίληψη σε έναν αριθμό άλλων θεμάτων, όπως στο ότι η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα έχει μια, και μόνο, ανεξάρτητη Κεντρική Τράπεζα, το επίσημο νόμισμα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης θα είναι το ευρώ από την πρώτη μέρα, ότι θα διαμορφωθεί ένα Σύμφωνο Εσωτερικής Σταθερότητας, το οποίο θα διέπεται από ομοσπονδιακό νόμο και θα ισχύει σε όλη την επικράτεια της χώρας. Και θέλω να αναφέρω πως το σύμφωνο θα διασφαλίζει ότι συγκεκριμένοι κανόνες για δημοσιονομικό έλλειμμα, δημόσιο χρέος, δαπάνες και έσοδα θα εφαρμόζονται σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης (ομοσπονδιακό, συνιστώσες πολιτείες, ακόμα και τοπικές αρχές). Υπάρχει συναντίληψη ότι οι έμμεσοι φόροι θα επιβάλλονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, ενώ οι άμεσοι φόροι θα επιβάλλονται από τις συνιστώσες πολιτείες. Όλες οι κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να είναι συμβατές με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Ο περί Εταιρειών Νόμος θα θεσπιστεί σε ομοσπονδιακό επίπεδο και άρα θα εφαρμόζεται ενιαία σε

όλη την επικράτεια της ενωμένης Κύπρου. Το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, συντάξεων και υγείας θα είναι ξεχωριστά, ενώ σταδιακά και σε βάθος χρόνου θα πρέπει τα χαρακτηριστικά των δύο συστημάτων να συγκλίνουν, αλλά θα είναι χωριστά, η κάθε πολιτεία το δικό της σύστημα.

Πέραν των πιο πάνω, υπάρχουν και άλλα θέματα, ιδιαίτερα σε τεχνικό επίπεδο, στα οποία συνεχίζεται η συζήτηση, ενώ θα πρέπει να πω ότι καταγράφονται και διαφορές, κυρίως ως προς τη διαδικασία έγκρισης του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού και των νόμων που αφορούν τον προϋπολογισμό, τη σύνθεση των εποπτικών αρχών, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και θέματα διοίκησής τους, τη μέθοδο που θα χρησιμοποιείται για την κατανομή των εσόδων από τους έμμεσους φόρους στις συνιστώσες πολιτείες.

Σε αυτό το σημείο θεωρώ σημαντικό, κυρίες και κύριοι, να υπενθυμίσω ότι έχει επισήμως ζητηθεί τεχνική βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και από τη Διεθνή Τράπεζα, με απώτερο στόχο την ετοιμασία τεχνικών επιπέλους μελετών προς υποστήριξη της εξεύρεσης βιώσιμης λύσης σε ό,τι αφορά τις οικονομικές πτυχές της επανενωμένης Κύπρου. Οι εν λόγω μελέτες αναμένεται να εξυπηρετήσουν τους ακόλουθους τρεις, υψίστης σημασίας, στόχους:

- Διασφάλιση της βιωσιμότητας της ενοποιημένης οικονομίας, συμπεριλαμβανομένου του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Εκτίμηση, όσο το δυνατόν ακριβέστερα, του κόστους για το θέμα του περιουσιακού (επανεγκατάσταση, αποζημιώσεις κτλ.).
- Εξεύρεση πιθανών πηγών χρηματοδότησης των πτυχών της επιδιωκόμενης λύσης.

Η προεργασία αυτή κρίνεται ως άκρως απαραίτητη, για να γνωρίζουμε επιπέλους τα πραγματικά δεδομένα της οικονομικής πτυχής της λύσης και, αναλόγως των ευρημάτων βεβαίως, να μπορούμε να τοποθετηθούμε υπεύθυνα, αλλά να δούμε και πώς αντιμετωπίζονται υπεύθυνα. Θέλω να σημειώσω πως οι εν λόγω εμπειρογνώμονες άρχισαν με τη συλλογή δεδομένων και αναμένεται σύντομα να προετοιμάσουν τη σχετική μελέτη. Το πόσο σύντομα δεν είμαι σε θέση βεβαίως να απαντήσω.

Έρχομαι τώρα στα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Υπάρχει συναντίληψη πως η ομοσπονδιακή Κύπρος θα πρέπει να ανταποκρίνεται πλήρως και αποτελεσματικά στις υποχρεώσεις της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό εξάλλου υποδηλεί και η ενεργός εμπλοκή της Ένωσης στις διαπραγματεύσεις, με στόχο τον έλεγχο της συμβατότητας των όσων συζητούνται ή τείνουν προς συμφωνία με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Το πιο πάνω είναι ιδιαίτερα σημαντικό, εάν ληφθεί υπόψη η συναντίληψη πως οι όποιες μεταβατικές ρυθμίσεις -προσέξτε!- θα πρέπει να είναι απόλυτα αναγκαίες, απόλυτα συγκεκριμένες και να έχουν το μικρότερο δυνατό εύρος και διάρκεια. Προς επίτευξη του πιο πάνω έχει συσταθεί ad hoc επιτροπή με τεχνοκράτες και από τις δύο κοινότητες και τη συμμετοχή, αναλόγως του θέματος που συζητείται, εμπειρογνώμωνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να υπάρξει προσαρμογή και εφαρμογή, μετά τη λύση, του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε όλη την επικράτεια της Κύπρου.

Σημειώνεται επίσης πως υπάρχει συναντίληψη στα ακόλουθα:

Πρώτον, στην εφαρμογή της αναλογίας 2 προς 1 σε ό,τι αφορά τους Κυπρίους αξιωματούχους σε πολιτικά ή νομικά αξιώματα στους θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεύτερον, στην εφαρμογή της αναλογίας 2 προς 1 σε ό,τι αφορά τα μέλη της Ευρωβουλής.

Τρίτον, θα υπάρχει συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της ομοσπονδιακής κυβέρνησης και των συνιστωσών πολιτειών σε όσα θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εμπίπτουν στους τομείς αρμοδιοτήτων των πολιτειών.

Τέταρτον, εκεί όπου η αρμοδιότητα ανήκει στις συνιστώσες πολιτείες, προβλέπεται η δυνατότητα εκπροσώπησης της Κύπρου από αξιωματούχους ή λειτουργούς των συνιστωσών πολιτειών, οι οποίοι όμως θα εκπροσωπούν την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και θα ενεργούν εκ μέρους της με βάση συγκεκριμένες συμφωνημένες οδηγίες. Την ίδια ώρα καταγράφεται συναντίληψη για την απρόσκοπτη εφαρμογή του κεκτημένου από την πρώτη μέρα εφαρμογής της λύσης σε σημαντικούς τομείς πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως είναι μεταξύ άλλων η τελωνειακή πολιτική και η εφαρμογή του εξωτερικού δασμολογίου, ο έλεγχος συνόρων και η μεταναστευτική πολιτική, η οικονομική και νομισματική πολιτική, θέματα ανταγωνισμού, η αγροτική πολιτική, η αλιευτική πολιτική και η μεταναστευτική πολιτική.

Θα πρέπει να σημειώσω πως υπάρχουν διαφορές που είναι υπό συζήτηση και αφορούν τη δημιουργία Υπουργείου ή Υφυπουργείου Ευρωπαϊκών Θεμάτων, τον τρόπο χειρισμού παραβάσεων του κοινοτικού κεκτημένου και τον τρόπο λειτουργίας των ενιαίων ρυθμιστικών αρχών που προβλέπονται από το ευρωπαϊκό κεκτημένο και τις συγκεκριμένες διευθετήσεις και προσαρμογές για εφαρμογή τους εντός του ομοσπονδιακού συστήματος.

Αντιλαμβάνομαι ότι είναι μονότονη και κάπως κουραστική πολλές φορές η ανάλυση νομικών εννοιών και η αναφορά σε πεζά κείμενα ή θέματα που δεν είναι τόσο μεγάλου ενδιαφέροντος, αλλά έχω υποσχεθεί ότι, κατ' αντίθεση με όσα λέγονται περί συσκότισης, θα πρέπει να έχετε πλήρη στοιχεία και εσείς και βεβαίως ο κυπριακός λαός.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά τις θέσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς ότι το εδαφικό θα πρέπει να συζητηθεί κατά την τελευταία φάση των συνομιλιών για λόγους ασφάλειας από διαρροές κ.λπ., αυτό που, πρέπει να πω, θεωρείται ως κοινά αποδεκτό είναι η συζήτηση των κριτηρίων που πρέπει να διέπουν τις εδαφικές αναπροσαρμογές. Μακράν της ονοματολογίας, που αφήνεται προς το τέλος, ή των οποιωνδήποτε χαρτών, τουλάχιστον -και αυτό γίνεται κατανοητό- θα πρέπει να συζητηθούν τα κριτήρια πάνω στα οποία θα υπάρξουν οι εδαφικές αναπροσαρμογές. Και τούτο, γιατί γίνεται κατανοητό ότι οι εδαφικές αναπροσαρμογές συνδέονται απόλυτα με το περιουσιακό και βεβαίως με μια σημαντική πτυχή του κόστους της λύσης.

Θα πρέπει να επαναλάβω πως υπάρχει συναντίληψη στη σμίκρυνση των οποιωνδήποτε χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των προνοιών της λύσης που θα συμφωνηθεί, με διασφάλιση βεβαίως των συνθηκών επανεγκατάστασης για όλους τους επηρεαζομένους.

Έχω την ίδια ώρα, και θέλω να είστε απόλυτα ενήμεροι, καταστήσει ξεκάθαρο και σαφές ότι υπάρχουν σαφείς ανυποχώρητες θέσεις όσον αφορά κάποια των κριτηρίων που θα διέπουν τις εδαφικές αναπροσαρμογές. Επιδίωξή μας ήταν και παραμένει η εξαντλητική διαβούλευση, έτσι ώστε να είναι απόλυτα κατανοητές οι προσδοκίες, αλλά και οι ανησυχίες και της δικής μας πλευράς.

Το επόμενο κεφάλαιο είναι η ασφάλεια και οι εγγυήσεις. Ένα από τα κεφαλαιώδη ζητήματα που άπτονται της λύσης του Κυπριακού είναι και το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Η δική μας ξεκάθαρη θέση είναι πως δε γίνεται αποδεκτό ένα κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υπόκειται στις όποιες μορφές εγγυήσεων.

Αυτό που θεωρώ, και πρέπει να το σημειώσω, ως σημαντικό είναι η ευρύτερη αντίληψη πως άλλες ήταν οι συνθήκες που επέβαλαν τις εγγυήσεις του 1960 και άλλες είναι οι συνθήκες που σήμερα επικρατούν, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη η νέα δομή του κράτους και ο ρόλος που θα διαδραματίζει η κάθε κοινότητα στη διοίκηση είτε του ομοσπονδιακού κράτους είτε των συλλειτουργικών πολιτειών. Μια παράμετρος την ίδια ώρα που δεν μπορεί να αγνοηθεί είναι πως η Ελλάδα δε θέλει να συνεχίσει να διαδραματίζει το ρόλο της εγγυήτριας δύναμης, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο αποποιείται το ανάλογο δικαίωμα, εάν δεν το επιθυμούν και οι δύο κοινότητες. Δε θέλω να προβαίνω σε οποιαδήποτε σχόλια για ευνόητους λόγους.

Αυτό που θεωρώ επίσης άξιο αναφοράς είναι μια θέση της τουρκοκυπριακής πλευράς... Και κάποτε πρέπει, κυρίες και κύριοι, να παρακολουθούμε το σύνολο των δηλώσεων και όχι αποσπασματικά, για τους όποιους λόγους γίνεται μια αναφορά που είναι κατ' εμάς απαράδεκτη, να πιανόμαστε και να θεωρούμε ότι εκείνη η απαράδεκτη αναφορά είτε είναι μορφή της λύσης είτε είναι μορφή της αδιαλλαγής. Γι' αυτό και θα το αναφέρω, γιατί το θεωρώ άξιο αναφοράς. Είναι θέση της τουρκοκυπριακής πλευράς πως το όποιο σύστημα ασφαλείας δεν μπορεί να παρέχει προστασία εις τη μία των κοινοτήτων με τρόπο που θα εκλαμβάνεται ως απειλή από την άλλη κοινότητα. Εάν δηλαδή υπάρχουν ή συνεχίσουν να υπάρχουν στρατεύματα, αντιλαμβάνεστε ότι μπορεί να θεωρείται ότι παρέχουν ασφάλεια στη μια κοινότητα, αλλά την ίδια ώρα αποτελούν απειλή για την άλλη. Και περιορίζομαι σε αυτό εδώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Θέλω να σας ανακουφίσω: φτάνω προς το τέλος.

Είναι πασιφανές από τα όσα μέχρι τώρα έχω εκθέσει ότι υπήρξε ικανοποιητική πρόοδος σε κάποια των υπό διαπραγμάτευση κεφαλαίων. Ταυτόχρονα, διαπιστώνονται διαφωνίες σε σειρά άλλων θεμάτων. Την ίδια ώρα θα πρέπει να επισημάνω πως υπάρχει αριθμός θεμάτων για τα οποία δεν υπήρξε ακόμα ουσιαστική διαβούλευση ή και που χρειάζονται τεχνική επεξεργασία και μελέτη.

Γι' αυτό ακριβώς το λόγο κατ' επανάληψη έχω δηλώσει ότι, παρά την αξιοσημείωτη πρόοδο που έχει επιτευχθεί, απαιτείται χρόνος, προκειμένου να παρουσιάσουμε ενώπιον του λαού μια συνολική λύση. Και, όταν λέω "χρόνος", εύχομαι αυτό να γίνει το συντομότερο δυνατό. Και θέλω να ελπίζω ότι, ναι, μπορεί να επιτύχουμε μια λύση μέσα στο τρέχον έτος, το 2016. Ακριβώς, στην προσπάθεια να μην πλανάται ο λαός ότι επίκειται η λύση, να μην ακούονται κάποιες απόψεις ότι τάχα ο Πρόεδρος διαπραγματεύεται μακράν της πολιτικής ηγεσίας και πίσω από κλειστές πόρτες και όλως αιφνίδια θα παρουσιάσει τον επόμενο ή το μεθεπόμενο μήνα λύση, για να κληθεί εκβιαστικά ο λαός να αποφασίσει!

Είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που στο Νταβός κατά τη συνάντησή μου με το γενικό γραμματέα, στην

παρουσία και του κ. Ακιντζί, ήγειρα σειρά σημαντικών θεμάτων που απαιτούν είτε πολιτικές αποφάσεις είτε τεχνοκρατική επεξεργασία. Στόχος μου είναι να παρουσιαστεί ενώπιον του λαού μια ολοκληρωμένη πρόταση που δε θα τυγχάνει παρερμηνειών, δε θα έχει κενά και ασάφειες και θα απαντά στις όποιες ανησυχίες του κυπριακού λαού.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Κατέβαλα προσπάθεια μέσα από μια μακροσκελή -το ομολογώ- ομιλία να ενημερώσω το σώμα, αλλά πιστεύω και το λαό για τη μέχρι σήμερα πορεία και τα αποτελέσματα του εν εξελίξει διαλόγου. Όπως και στην αρχή της ομιλίας μου έχω αναφέρει, πρόθεσή μου δεν είναι να ωραιοποιήσω ή να αποκρύψω τυχόν αδυναμίες ή αρνητικά που καταγράφονται στις διαπραγματεύσεις. Ταυτόχρονα, θέλω να αναφέρω πως υπάρχουν ακόμη θέματα που ευρίσκονται υπό διαπραγμάτευση και η όποια αναφορά εις αυτά θα ήτο ανώφελος ή επιβλαβής.

Θέλω τώρα με πάρα πολύ σύντομο τρόπο να δούμε τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και περιφερειακές εξελίξεις σε σχέση και με τις προσπάθειες που καταβάλλονται για λύση του κυπριακού προβλήματος.

Αυτό που θέλω να γίνει από όλους κατανοητό είναι πως οι δυσκολίες που σήμερα αντιμετωπίζουμε ήταν ή θα πρέπει να ήταν αναμενόμενες, αφού μέσα από την πάροδο του χρόνου σημαντικά συστατικά στοιχεία της λύσης αλλοιώνονται, πολλές φορές μάλιστα με μη αναστρέψιμο τρόπο. Και, αν αυτό, κυρίες και κύριοι, αποτελεί επιδίωξη της Τουρκίας, θα ήτο ανεπίτρεπτο σε εμάς να παραμείνουμε άβουλοι και άτολμοι θεατές, επικαλούμενοι φοβίες, υπαρκτούς ή ανύπαρκτους κινδύνους. Αυτό που, κατά την άποψή μου, απαιτείται είναι συγκροτημένη στρατηγική. Μια στρατηγική που θα αξιοποιεί τα περιφερειακά, ευρωπαϊκά, αλλά και διεθνή δεδομένα. Μια στρατηγική που θα αξιολογεί στη δεδομένη στιγμή τα υπέρτερα συμφέροντα των κρατών που εμπλέκονται, ώστε με την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων, αλλά και πρωτοβουλιών να κάμψουμε την αδιαλλαξία και να ανατρέψουμε την απαράδεκτη κατάσταση πραγμάτων που σήμερα επικρατεί.

Χωρίς να θέλω να υπεισέλθω σε μια εκτεταμένη πολιτική ανάλυση των συνεργιών που αυτή την περίοδο καταγράφονται, θα ήθελα να μας προβληματίσει το εξής: Μπορεί να πραγματωθεί ο στρατηγικός στόχος της Τουρκίας να καταστεί ενεργειακός κόμβος στην περιοχή χωρίς τη λύση του Κυπριακού; Μπορεί να πραγματωθούν οι όποιες ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας χωρίς την επίλυση του κυπριακού προβλήματος; Λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές παραμέτρους, αλλά και τις συνέπειες από την αντιμετώπιση μιας σειράς θερμών αντιπαραθέσεων, είτε στο εσωτερικό είτε σε περιφερειακό επίπεδο, όπως είναι το μεταναστευτικό, το Κουρδικό, το Συριακό, το Ιράκ, οι σχέσεις με τη Ρωσία, θα είναι ή όχι προς όφελος της Τουρκίας ο τερματισμός συντήρησης 43 000 κατοχικού στρατού; Θα είναι ή όχι προς όφελος της Τουρκίας ο τερματισμός της οικονομικής συντήρησης ενός παράνομου καθεστώτος;

Ένα περιβάλλον που το διακρίνουν, κυρίες και κύριοι, οι συγκρούσεις, οι ασύμμετρες απειλές, η αστάθεια και μια χωρίς προηγούμενο ανθρωπιστική κρίση που απειλεί ακόμη και τη συνοχή της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να μας προβληματίσει. Και θέτω κάποια ερωτήματα ακριβώς γι' αυτό τον προβληματισμό. Είναι ή όχι προς όφελος της διεθνούς κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης η επίλυση ενός μακροχρόνιου προβλήματος και η ενίσχυση του σταθεροποιητικού ρόλου που η Κύπρος μπορεί να διαδραματίσει στην περιοχή; Είναι ή όχι προς όφελος της διεθνούς κοινότητας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των χωρών της περιοχής να μετατραπεί η Κύπρος σε ένα μοντέλο ειρηνικής συνύπαρξης χριστιανών και μουσουλμάνων; Είναι ή όχι γεγονός η για πρώτη φορά ενεργός εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να επιλύσει ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα; Πότε προηγούμενα είχαμε ανάλογη εμπλοκή της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Η επίλυση του Κυπριακού θα συμβάλει ή όχι στην εξομάλυνση των σχέσεων Τουρκίας-Ελλάδος; Η λύση του Κυπριακού θα είναι ή όχι προς όφελος των σχέσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης- NATO; Αντιλαμβάνομαι ότι μας είναι αδιάφορο ενδεχόμενα. Εγώ λέω για τις ευρωπαϊκές ή περιφερειακές συγκυρίες που υπάρχουν, που έχουν ανάγκη, λόγω και των γεγονότων στην περιοχή, άριστης μεταξύ τους συνεργασίας, εννοώ Ευρωπαϊκής Ένωσης-NATO, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα μας. Λέω ότι είναι ένα κίνητρο.

Το πόσο ευσταθούν οι προβληματισμοί που έχω αναπτύξει, που προανέφερα, επιβεβαιώνονται και μέσα από το ιδιαίτερα αναβαθμισμένο διεθνές ενδιαφέρον που εκδηλώνεται με σωρεία επισκέψεων και πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται. Θα πρέπει να αναφέρω ότι τέσσερις Υπουργοί Εξωτερικών των πέντε μόνιμων μελών, αλλά και ο ίδιος ο Φρανσουά Ολάντ, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Γαλλίας, βρίσκονταν στην Κύπρο το Δεκέμβριο; Ο Υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας ή όποιοι άλλοι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Θα υπήρχε διεθνές ενδιαφέρον, εάν δεν συνέτρεχαν οι λόγοι προβληματισμού που έχω θέσει προηγουμένως;

Θέλω τώρα να μας απασχολήσει προβληματισμός ως προς την ακολουθητέα πορεία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Οι προβληματισμοί που ανέπτυξα απευθύνονται, θέλω να το τονίσω, στο σύνολο του λαού, Ελληνοκυπρίου, αλλά και Τουρκοκυπρίου. Η λύση του Κυπριακού, αν ενδιαφέρει για τους όποιους άλλους

λόγους, τους όποιους άλλους λόγους, τη διεθνή κοινότητα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τουρκία, θα πρέπει πολύ περισσότερο να ενδιαφέρει τον κυπριακό λαό, αφού θα είναι ο πρώτος που άμεσα θα καρπωθεί τα οφέλη από μία λύση που θα ανταποκρίνεται βεβαίως στις προσδοκίες και των δύο κοινοτήτων από τη μια, αλλά και θα καθησυχάζει τις ανησυχίες τους από την άλλη.

Γι' αυτό, και μη παραγνωρίζοντας τη ρευστότητα και το ευμετάβλητο της διεθνούς σκηνής, θα πρέπει να μη μείνουμε απαθείς, επιτρέποντας στις όποιες σημερινές συγκυρίες να μας ξεπεράσουν. Δε θα πρέπει δηλαδή η φοβία ή οι εκφραζόμενες ανησυχίες να μην μας οδηγήσουν να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο δυνατό βαθμό τα όσα έχω προαναφέρει.

Γι' αυτό με πολύ σεβασμό θα ήθελα να ρωτήσω το εξής: Υπάρχει άλλη από την επιλογή της συνέχισης και της εντατικοποίησης της προσπάθειας, ώστε το συντομότερο να απαλλαγούμε από την κατοχή ή να έχουμε επιτέλους την ποθητή επανένωση της πατρίδας μας; Άλλη δηλαδή από την ακολουθούμενη σήμερα διαδικασία; Υπάρχει άλλος τρόπος ανάκτησης εδαφών ή επιστροφής περιουσιών; Υπάρχει άλλη επιλογή ανάσχεσης του εποικισμού; Υπάρχει άλλη οδός αποτροπής της μετατροπής του κατεχόμενου τμήματος σε τουρκική επαρχία; Υπάρχει άλλη μέθοδος διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατοχύρωσης των τεσσάρων ελευθεριών, με πλήρη εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου σε όλη την επικράτεια της χώρας; Υπάρχει άλλη μέθοδος διάσωσης της πολιτιστικής και θρησκευτικής μας κληρονομιάς;

Κυρίες και κύριοι,

Τα ερωτήματα είναι ανεξάντλητα. Δε χρειάζεται να επεκταθώ στα αυτονόητα. Και θέλω να κάνω ξεκάθαρο, όπως το είπα και προηγουμένως, πως δεν απευθύνομαι μόνο στους Ελληνοκυπρίους, αλλά ανάλογοι προβληματισμοί πρέπει να απασχολήσουν και τους Τουρκοκυπρίους συμπατριώτες μας, που με νηφαλιότητα θα πρέπει να αναλογιστούν ποιο θα είναι το δικό τους μέλλον σε μια μοιρασμένη πατρίδα ή το όφελός τους από τον τερματισμό της παρούσας κατάστασης. Θα πρέπει να γίνει συνείδηση από όλους, Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους, πως η επιδιωκόμενη λύση θα πρέπει να είναι το αποτέλεσμα ενός αξιοπρεπούς συμβιβασμού που θα δημιουργεί συνθήκες αλληλοσεβασμού και που δε θα επιτρέπει την επιβολή της μειοψηφίας επί της πλειοψηφίας ούτε φυσικά και το αντίστροφο, θα πρέπει να είναι μια συμφωνία που δε θα δημιουργεί νικητές ή θα αφήνει ηττημένους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Έχω επισημάνει μέσα από μία σειρά προβληματισμών ευκαιρίες, αλλά και κινδύνους. Αυτό που θέλω να σας διαβεβαιώσω είναι πως η επίκληση των όποιων κινδύνων από τη μη λύση δε θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως διάθεση από μέρος μου να αποδεχθώ σχέδιο που δε θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες ή στις ανησυχίες του κυπριακού λαού, τις οποίες και καλά γνωρίζω. Είναι ακριβώς μέσα σε αυτό το πλαίσιο που ανάμεσα σε άλλα, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες, εμπλέξαμε ενεργά την Ευρωπαϊκή Ένωση στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού. Αξιοποιήσαμε το ρόλο μας ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες προς όφελος της περιοχής και της ίδιας της Ένωσης. Δημιουργήσαμε και αξιοποιούμε συνέργιες στη βάση νέων δεδομένων, διαμορφώνοντας περιφερειακές συνεργασίες. Εμβαθύνουμε και ενισχύσαμε τις διμερείς μας σχέσεις με παραδοσιακούς φίλους, αλλά και με χώρες που μπορεί να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

Κύριοι συνάδελφοι -σας λέω έτσι, γιατί έτσι το νιώθω- κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Όποιες και αν είναι οι ιδεολογικές μας διαφορές, όποιες και αν είναι ακόμα οι διαφωνίες μας, αυτό που σίγουρα δε μας χωρίζει είναι το κοινό όραμα απελευθέρωσης και επανένωσης της πατρίδας μας. Ένα όραμα που αποτελεί ιστορική ευθύνη και χρέος όλων μας, ένα χρέος που δε θα εξοφληθεί, αν δεν πετύχουμε να διασφαλίσουμε στις μέλλουσες γενεές Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, και θα το τονίζω, συνθήκες σιγουριάς, συνθήκες ασφάλειας, ένα κράτος σύγχρονο που να διαγράφει προοπτική και μέλλον. Εξάλλου, αυτή είναι, αν θέλετε, και η αξίωση της κοινωνίας των πολιτών.

Θέλω, κυρίες και κύριοι, θερμά να σας ευχαριστήσω για την υπομονή να με ακούσετε και την προσοχή που με ακούσατε. Ευχαριστώ θερμά!

(Χειροκροτήματα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για την ομιλία του προς το σώμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με την ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας ολοκληρώνεται η συνεδρία της Βουλής. Παρακαλώ όλους τους συναδέλφους να παραμείνουν στις θέσεις τους, μέχρι να αποχωρήσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Κηρύσσω τη λήξη της ειδικής έκτακτης συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.05 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

Αδάμου Αδάμος	Κωνσταντίνου Νεόφυτος
Αντωνίου Αντώνης	Κώστα Κώστας
Βαρνάβα Γιώργος	Λουκαΐδης Γιώργος
Βότσης Άγγελος	Μαππουρίδης Ρίκκος
Γαβριήλ Γιαννάκης	Μαυρονικόλα Ρούλα
Γεωργίου Γεώργιος	Μέσης Χρίστος
Γεωργίου Γιώργος	Μισός Αριστοτέλης
Δαμιανού Άριστος	Μιχαηλίδης Ανδρέας
Δίπλαρος Ευθύμιος	Νεοφύτου Αβέρωφ
Ευαγόρου Σταύρος	Νικολαΐδης Νίκος
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Νουρής Νίκος
Θεμιστοκλέους Ανδρέας	Παπαγεωργίου Πάμπος
Καρογιάν Μάριος	Παπαδόπουλος Νικόλας
Κατσουρίδης Νίκος	Περδίκης Γιώργος
Καυκαλιάς Αντρέας	Προδρόμου Πρόδρομος
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Σαμψών Σωτήρης
Κουλίας Ζαχαρίας	Σαρίκας Φειδίας
Κουτσού Νίκος	Συλλούρης Δημήτρης
Κυπριανού Ανδρέας	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κυπριανού Άντρος	Τορναρίτης Νίκος
Κυριακίδου Αθηνά	Φακοντής Αντρέας
Κυριακίδου Στέλλα	Φυττής Σοφοκλής
Κυριακού Μαρία	Χαμπουλλάς Ευγένιος
Κωνσταντίνου Κώστας	Χατζηγιάννης Κυριάκος

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μαντοβάνη Μπενίτο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκο Αναστασιάδη για τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό.

Τιμή: €3,50